

نام درس: جامعه‌شناسی (۳) - ادبیات و علوم انسانی تاریخ: ۱۴۰۳/۰۳/۲۹ زمان آزمون: ۷۵ دقیقه سوالات ارزشیابی خرداد ۱۴۰۳ نمره با عدد: نمره با حروف:	به نام خداوند علم و قلم اداره ی آموزش و پرورش دیرستان سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳	نام: نام خانوادگی: نام پدر: پایه: نام دبیر:
بارم	ردیف	
۱	عبارت‌های صحیح و غلط را با «ص» و «غ» مشخص کنید. الف) جهان‌های اجتماعی مختلف بر اساس هویت فرهنگی خود، تعاریف متفاوتی از دانش علمی دارند. ب) کنش‌های اجتماعی مانند روابط همسایگی در جامعه‌شناسی کلان مورد مطالعه قرار می‌گیرد. پ) از نظر جامعه‌شناسی انتقادی تمام معانی و ارزش‌ها ساخته و پرداخته اراده‌های افراد، گروه‌ها و فرهنگ‌هاست. ت) دانشمندان برای کسب دانش درباره پدیده‌های طبیعی و مادی از عقل تفسیری استفاده می‌کنند.	۱
۱	در هر عبارت، مفاهیم صحیح داخل کمانک (پرانتز) را مشخص کنید. الف) در کنش‌های روزمره مانند راه رفتن، نوعی (دانش عمومی - دانش علمی) وجود دارد که به سبب عادت از نظر افراد پنهان است. ب) «پیش‌بینی کنش‌ها و پیامدهای آن برای پیشگیری، از فواید (علوم طبیعی - علوم انسانی و اجتماعی) است. پ) با غلبه رویکرد تفسیری، رویکرد تبیینی به حاشیه رفت و از (جدایی دانش و ارزش - پیوند دانش و ارزش) سخن به میان آمد. ت) ابن خلدون در مطالعات خود بیشتر از روش (عقلی - حسی و تجربی) استفاده می‌کرد.	۲
۲	سوالات چهارگزینه‌ای: الف) کدام یک از گزینه‌های زیر از ویژگی‌های ایده علوم انسانی و اجتماعی بومی (اسلامی و ایرانی) <u>نیست</u>؟ ☐ ۱) دغدغه کشف واقعیت و تشخیص درست از غلط ☐ ۲) سخن گفتن به زبان و منطق جهان شمول ☐ ۳) همسو با هویت فرهنگی جهان متجدد ☐ ۴) مشارکت در گشودن مرزهای دانش علمی به روی جهانیان ب) هر یک از عبارت‌های زیر به ترتیب به کدام پیامد نادیده گرفتن معنای کنش اجتماعی اشاره دارد؟ - تربیت و نگهداری حیوانات در سیرک‌ها با روش‌هایی از قبیل تنبیه بدنی - تاکید افراطی بر ساختارهای اجتماعی و یکسان دانستن نظم اجتماعی و نظم طبیعی - محدود شدن بیشتر مطالعات تبیینی به توصیف خصوصیات و رفتارهای قابل مشاهده ☐ ۱) سقوط ارزش‌ها - افول معانی - رکود اراده‌ها ☐ ۲) سقوط ارزش‌ها - افول معانی - رکود اراده‌ها ☐ ۳) رکود اراده‌ها - سقوط ارزش‌ها - افول معانی ☐ ۴) رکود اراده‌ها - افول معانی - سقوط ارزش‌ها	۳

پ) در کدام گزینه، نگاه رویکردهای جامعه‌شناسی به ارزش‌های سیاسی، سیاست و قدرت به درستی ذکر شده است؟ ❑ ۱) رویکرد تفسیری با معنازدایی و ارزش‌زدایی از سیاست و قدرت، آن‌ها را قابل مطالعه علمی نمی‌داند. ❑ ۲) رویکرد انتقادی سیاست و قدرت را پدیده‌های معنادار و ارزشی می‌داند اما صرفاً به توصیف آن‌ها بسنده می‌کند. ❑ ۳) رویکرد تفسیری سایر رویکردها را به دلیل نداشتن معیاری برای داوری علمی ارزش‌های سیاسی، محافظه‌کار می‌داند. ❑ ۴) رویکرد تبیینی با فروکاستن سیاست و قدرت به پدیده‌های مادی و فاقد معنا، از شناخت واقعی آن‌ها باز می‌ماند. ت) کدام یک از گزینه‌های زیر، پیامد تعامل عالمان مسلمان با علوم اجتماعی مدرن <u>نیست</u>؟ ❑ ۱) تحلیل مسائل جامعه جهانی ❑ ۲) محدود شدن علوم اجتماعی به سطح تجویزی ❑ ۳) فراهم آوردن زمینه طرح نظریات جدید ❑ ۴) توصیف و تبیین مسائل جهان اسلام													
هر یک از عبارت‌های سمت راست به کدام یک از مفاهیم سمت چپ اشاره دارد؟ (یک مورد از مفاهیم، اضافی است) <table border="1"><thead><tr><th>عبارت‌ها</th><th>مفاهیم</th></tr></thead><tbody><tr><td>الف) وحدت و کثرت هویت‌ها</td><td>۱- دولت - ملت‌ها</td></tr><tr><td>ب) پذیرش ارزش‌ها و سبک زندگی یک گروه توسط سایر گروه‌های جامعه</td><td>۲- الگوی تعارف</td></tr><tr><td>پ) محصول دوران پسامدرن و تاکید بر تفاوت‌ها، هویت‌های خاص و محلی</td><td>۳- تنازع هویت‌ها</td></tr><tr><td>ت) تعریف هویت بر مبنای تاریخ، جغرافیا، قومیت یا نژاد</td><td>۴- همانندسازی</td></tr><tr><td></td><td>۵- سیاست هویت</td></tr></tbody></table>	عبارت‌ها	مفاهیم	الف) وحدت و کثرت هویت‌ها	۱- دولت - ملت‌ها	ب) پذیرش ارزش‌ها و سبک زندگی یک گروه توسط سایر گروه‌های جامعه	۲- الگوی تعارف	پ) محصول دوران پسامدرن و تاکید بر تفاوت‌ها، هویت‌های خاص و محلی	۳- تنازع هویت‌ها	ت) تعریف هویت بر مبنای تاریخ، جغرافیا، قومیت یا نژاد	۴- همانندسازی		۵- سیاست هویت	۴
عبارت‌ها	مفاهیم												
الف) وحدت و کثرت هویت‌ها	۱- دولت - ملت‌ها												
ب) پذیرش ارزش‌ها و سبک زندگی یک گروه توسط سایر گروه‌های جامعه	۲- الگوی تعارف												
پ) محصول دوران پسامدرن و تاکید بر تفاوت‌ها، هویت‌های خاص و محلی	۳- تنازع هویت‌ها												
ت) تعریف هویت بر مبنای تاریخ، جغرافیا، قومیت یا نژاد	۴- همانندسازی												
	۵- سیاست هویت												
جاهای خالی را با کلمه‌های مناسب کامل کنید. الف) علوم طبیعی را به دلیل اینکه ابزار رهاسازی انسان از هستند، علوم ابزاری نیز می‌گویند. ب) قواعد اجتماعی از طریق با هم مرتبط، سازگار و هماهنگ می‌شوند. پ) تمامی پدیده‌های اجتماعی خرد و کلان با پدید می‌آیند. ت) رویکرد انتقادی انتظار دارد علوم اجتماعی با تشخیص و در مناسبات انسانی، به رهایی انسان کمک کند.	۵												
به سؤالات زیر پاسخ کوتاه دهید. الف) در دیدگاهی که دانش علمی (تجربی) تنها دانش معتبر است؛ دانش علمی برای حفظ هویت خود چه می‌کند؟ ب) علوم انسانی از کدام فعالیت‌های انسان‌ها بحث نمی‌کند؟ پ) چرا در اوایل قرن نوزدهم میلادی، صرفاً تبیین‌های تجربی به رسمیت شناخته می‌شد؟ ت) «نگاه کردن به مسائل افراد از منظر خودشان و تلاش برای فهم آن‌ها» بیانگر کدام مفهوم است؟ ث) علم به جامعه و تاریخ (علوم اجتماعی) در چه صورتی علم نافع محسوب می‌شود؟ (یک مورد)	۶												

۷	هر یک از عبارتهای زیر، دیدگاه کدام رویکرد جامعه‌شناسی به «انسان» را بیان می‌کند؟ الف) فعال و خلاق بودن انسان‌ها در تولید معانی موجب پیدایش فرهنگ‌های مختلف می‌شود. (.....) ب) انسان در این دیدگاه صرفاً یک موجود طبیعی پیچیده‌تر از سایر موجودات طبیعی دانسته می‌شود. (.....)	۱											
۸	هر یک از منابع یا عوامل قدرت با کدام ابزار اعمال قدرت نزدیکی بیشتری دارد؟ الف) سازمان (.....) ب) مالکیت (.....)	۱											
۹	با توجه به شکل مقابل که بیانگر یکی از رویکردها به نابرابری اجتماعی است، به سؤالات زیر پاسخ دهید. الف) نام مدل (رویکرد) را بنویسید. ب) در این مدل (رویکرد)، دولت برای یکسان کردن نقطه شروع رقابت، چه وظیفه‌ای دارد؟ 	۱											
۱۰	مدینه فاسقه و مدینه ضاله در نظریه فارابی را بر اساس شاخص‌های داده شده، مقایسه کنید. <table border="1" data-bbox="435 756 1206 1024"> <tr> <th colspan="2">انواع مدینه در نظریه فارابی</th><th rowspan="2">شاخص</th></tr> <tr> <th>مدینه ضاله</th><th>مدینه فاسقه</th></tr> <tr> <td>«ب»</td><td>«الف»</td><td>نوع انحراف از مدینه فاضله</td></tr> <tr> <td>«ت»</td><td>«پ»</td><td>نگاه به علم</td></tr> </table>	انواع مدینه در نظریه فارابی		شاخص	مدینه ضاله	مدینه فاسقه	«ب»	«الف»	نوع انحراف از مدینه فاضله	«ت»	«پ»	نگاه به علم	۱/۵
انواع مدینه در نظریه فارابی		شاخص											
مدینه ضاله	مدینه فاسقه												
«ب»	«الف»	نوع انحراف از مدینه فاضله											
«ت»	«پ»	نگاه به علم											
۱۱	با توجه به متن زیر به سؤالات داده شده پاسخ دهید. «افراد از جنبه‌های مختلف با یکدیگر متفاوت‌اند مانند هوش، ثروت، تحصیلات و ... اما همه تفاوت‌ها از یک نوع نیستند. در برخی جوامع، این تفاوت‌ها در دستیابی افراد به مزایای اجتماعی اثرگذار است. بر همین اساس برخی از افراد در بالای سلسله مراتب اجتماعی و برخی در پایین آن قرار می‌گیرند. به طور مثال در حالی که یکی از رهبران فرانسه، بخشی از قدرت خود را مدیون بلندی قامت خود بود، در آمریکا یک سیاه‌پوست که فقط حاضر نشده بود جای خود را در اتوبوس به یک سفیدپوست بدهد؛ بازداشت و جریمه شد.» الف) یک مثال از متن که به «نابرابری طبیعی» اشاره دارد؛ بنویسید. ب) یک «تفاوت اسمی» که بهانه‌ای برای «نابرابری اجتماعی» شده باشد؛ در متن بیابید.	۱											
۱۲	بر اساس دیدگاه ماکس وبر به سؤالات زیر پاسخ دهید. الف) چرا «تفهم» روش مستقلى برای علوم انسانی نیست و فقط پیش نیاز روش علمی محسوب می‌شود؟ ب) چه زمانی جامعه‌شناس در مطالعه یک گروه سیاسی از دایره علم خارج می‌شود؟	۱											
۱۳	چرا تمامی کنش‌های سیاسی با دو مفهوم «بهتر» و «بدتر» هدایت می‌شوند؟	۱											

۱	بسیاری از جوامع و گروه‌ها در مقابل هویت تحمیلی فرایند جهانی شدن چه واکنشی نشان می‌دهند؟	۱۴
۱	دیدگاه میرزای نائینی در مورد امکان تحقق ویژگی اول و دوم جامعه مطلوب فقه شیعه را بنویسید.	۱۵
۱	دو مورد از کارکردهای علوم اجتماعی جهان اسلام را بنویسید.	۱۶

بیست شو